

VRÄK – MUSEUM OF WRECKS
ARKEOLOGISK RAPPORT 2025:8

RIKSÄPPLET

VÅRD- OCH SKYDDSPÅN

LÄMNINGSNUMMER L2017:997 (RÄÄ DALARÖ 74:1)

DALARÖ SOCKEN
HANINGE KOMMUN
STOCKHOLMS LÄN

VRÄK
MUSEUM OF
WRECKS

HÅKAN ALTROCK & JIM HANSSON

en del av STATENS MARITIMA OCH TRANSPORTHISTORISKA MUSEER

VRAK – MUSEUM OF WRECKS
ARKEOLOGISK RAPPORT 2025:8

RIKSÄPPLET

VÅRD- OCH SKYDDSPLAN

LÄMNINGSNUMMER L2017:997 (RAÄ DALARÖ 74:1)

DALARÖ SOCKEN
HANINGE KOMMUN
STOCKHOLMS LÄN

HÅKAN ALTROCK & JIM HANSSON

Vrak – Museum of Wrecks
en del av Statens maritima
och transporthistoriska museer

P.O. Box 27131
SE-102 52 Stockholm
Tel 08 519 549 00

www.vrak.se
www.smtm.se

Statens maritima och transporthistoriska museer
är miljöcertifierade enligt ISO 14001.

2025 Vrak – Museum of Wrecks
Arkeologisk rapport 2025:8

Layout: Typoform

Omslagsbild: Dykare vid Riksäpplets ankartross. Foto: Jim Hansson, SMTM
(Digitalt museum: VK.V 0411)

Upphovsrätt, där inget annat anges, enligt Publik Licens 4.0 (CC BY),
<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>.

Lantmäteriets kartor omfattas inte av ovanstående licensiering.

Spridningstillstånd Sjöfartsverket Dnr: 25-05594

INNEHÅLL

Introduktion	6
Bakgrund	9
Fyndplats	13
Bedömning och rekommendationer	14
Referenser	15
Tekniska och administrativa uppgifter	16
Bilagor	17

INTRODUKTION

Statens maritima och transporthistoriska museer (SMTM) har upprättat ett kunskapsunderlag i form av en vård- och skyddsplan för fartygslämningen L2017:997 (RAÄ Dalarö 74:1). Lämningen utgörs av vraket efter regalskeppet *Riksäpplet* som förliste 1676. Fartygslämningen ligger utanför skäret Äpplet vid Dalarö i Stockholms skärgård (fig. 2).

Föreliggande rapport syftar till att beskriva och förklara fartygslämningen.

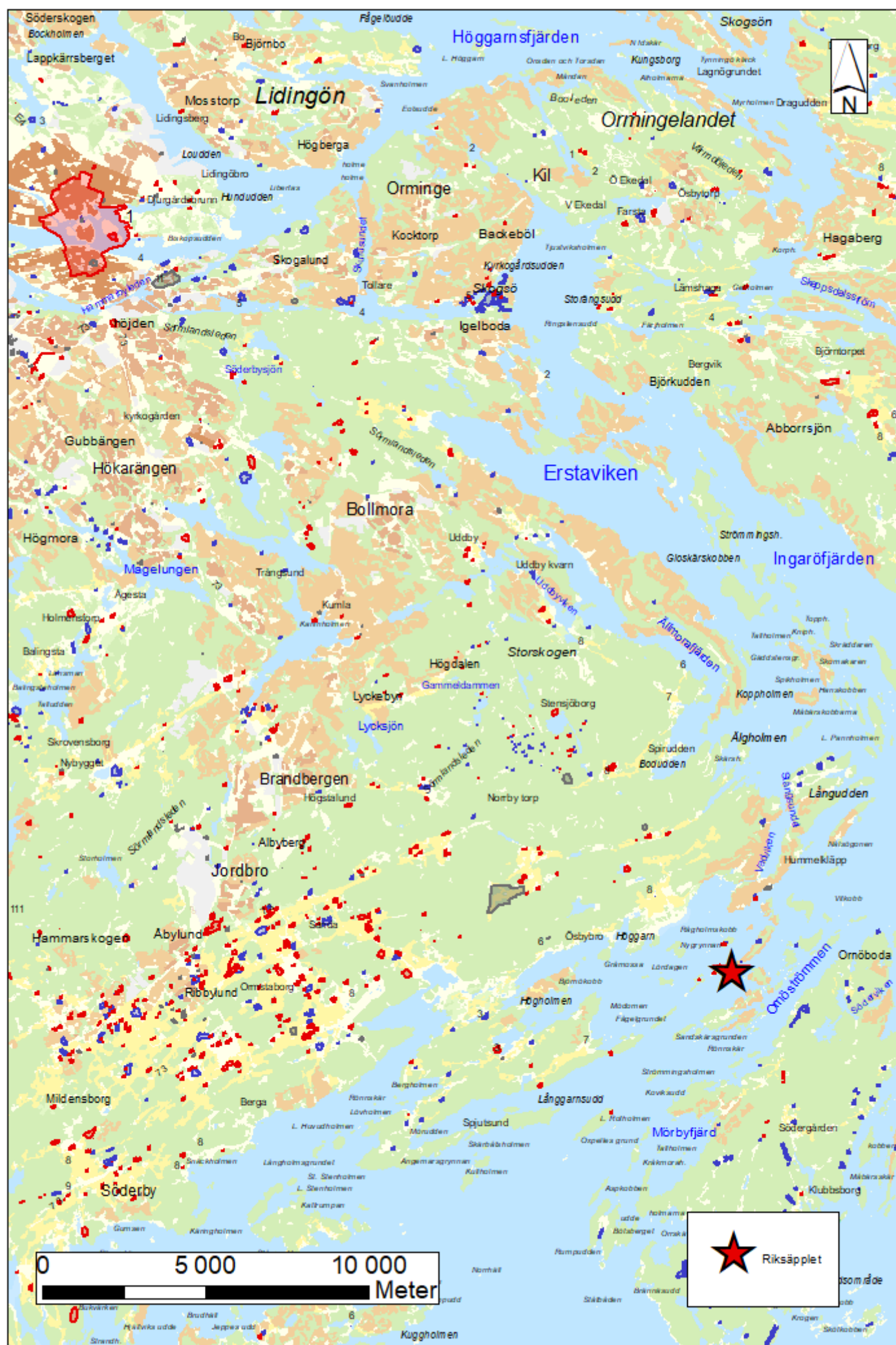
Rapporten är ett dokument som kan revideras i framtiden, dels om nya undersökningar genomförs och nya kunskaper framkommer, dels om

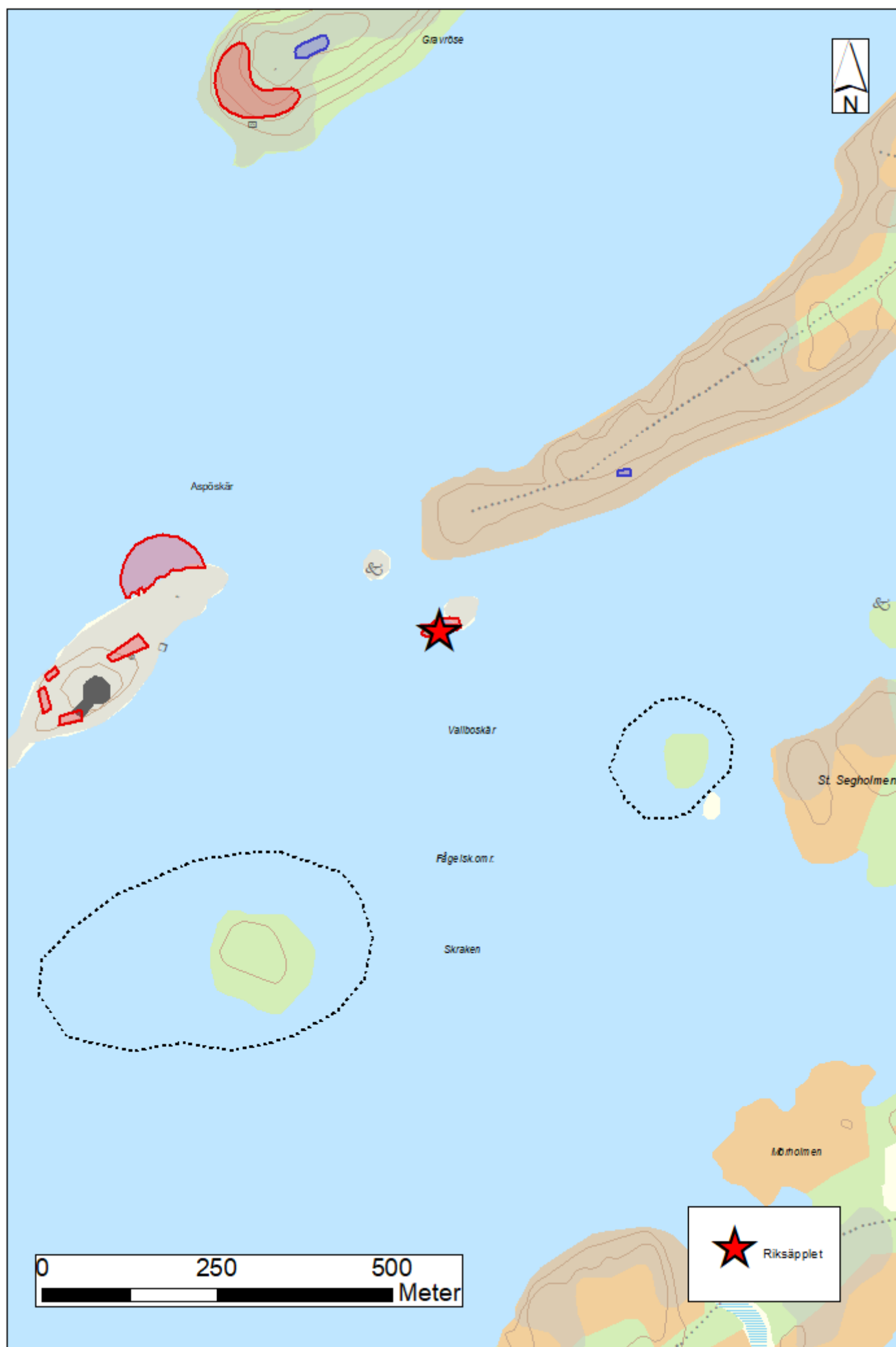
förändringar som skadat och därigenom påverkar statusen för fartygslämningen observeras och rapporteras. Rapporten skall även kunna ligga till grund för framtida forskning samt vara ett myndighetsstöd och ett verktyg för bevarande och brukande.

Revisionshistorik

2025-10-30: SMTM upprättar en vård- och skyddsplan.

FIGUR 1. Platsen för fartygslämningen L2017:997 utanför skäret Äpplet i Stockholms skärgård markerad med röd stjärna. Utsnitt ur GSD Terrängkartan, Lantmäteriet, licensierad CC0, bearbetat av Håkan Thorén och Håkan Altrock, SMTM. Skala 1:150 000.

BAKGRUND

Fartygets historik

Hösten 1659 började man på det gamla varvet i Göteborg bygga det fartyg som skulle bli *Riksäpplet*. Skeppsbyggmästare var Francis Sheldon, en engelsman som precis gått i svensk tjänst. Skeppet sjösattes i mars 1661 och i början av september låg det fullt färdigt i väntan på vind för att segla till Stockholm (Eriksson 2017:24ff).

I Stockholm blev *Riksäpplet* liggande fram till 1674, då skeppet användes för att hämta Karl XI:s morbror och dennes gemål från Holstein till Stockholm (SMA).

Genom en allians med Frankrike hamnade Sverige i krig med Nederländerna och Danmark 1675, det som i historieböckerna kallas för det Skånska kriget. Det varade till 1679. Den stora svenska flottans uppgift var främst att transportera förnödenheter och militär förstärkning till provinserna på andra sidan Östersjön.

År 1675 seglade den svenska flottan ut för att möta den fientliga dansk-holländska flottan. Expeditionen blev emellertid ett fiasko. Flottan återkom efter endast 10 dagars bortavaro. Man hade inte kommit längre än till Karlsöarna då man tvingats vända hem på grund av att sjukdomar hade börjat härja ombord på fartygen.

År 1676 var flottan ute i samma ärende som föregående år. Man mötte den förenade dansk-holländska flottan öster om Öland och led ett förödande nederlag. Bland annat förliste amiralsskeppen *Kronan* och *Svärdet* vid sammandrabbningen. Återstoden av den svenska flottan flydde norrut. *Riksäpplet* samt ett flertal andra fartyg sökte skydd och ankrade den 2 juni nedanför Dalarö skans i Stockholms skärgård. *Riksäpplet* slet sig från sina förtöjningar under en storm tre dagar senare, grundstötte vid skäret som sedan dess har kallats Äpplet och sjönk (Eriksson 2017:24ff).

Undersökningshistorik

Direkt efter förlisningen gjordes försök att lyfta hela skeppet, något som misslyckades; sannolikt var skeppet för tungt. Man koncentrerade sig där efter i stället på att få upp de dyrbara kanonerna. Under ledning av kommissarie Hofstädter kunde man endast fyra månader efter förlisningen leverera de första kanonerna som man hade fått upp från vraket. Under arbetet med att komma åt kanonerna som fanns på undersidan av det lutande vraket hade man röjt sig ner i skeppet, sannolikt hade stora delar av skeppet rivits sönder i samband med detta arbete. 1680 dog Hofstädter och bärgningarna avbröts (Eriksson 2017:62f).

År 1684 ansökte Georg Liberton om att få ta upp kanoner från *Riksäpplet*. Han trodde sig kunna nå de svåråtkomligaste kanonerna mot botten på skeppets styrbords sida genom en ny metod att slå sönder vrak. Sannolikt använde han sig av sprängning med svartkrut. Liberton lyckades bärga två bronskanoner och med det var alla de dyrbara bronskanonerna ombord upptagna (Eriksson 2017:63).

År 1863 vet vi att det döks på *Riksäpplet* igen, då hittades bland annat ett av skeppets ankare (Eriksson 2017:67).

År 1868 företog Stockholms dykeribolag bärgningar på *Riksäpplet* varvid sprängningar förekom. Vid detta tillfälle tillvaratogs tre 18-pundiga järnkanoner, samt ekvirke och ett mycket stort ankare av järn med ekstock med mera samt (Eriksson 2017:67ff)

År 1914 företas bärgningsförsök av Aktiebolaget Stammen utan vidare resultat (Eriksson 2017:71).

På 1920-talet bärgade Dykeriaktiebolaget Olschanski på vraket i syfte att hitta kanoner och möbelvirke. Man fick upp en del svartek, skulpturer med mera. En del av dessa föremål inköptes av SSHM till museets samlingar (Eriksson 2017:74ff). För fyndnummer på föremål från *Riksäpplet* som finns i SMTM:s samlingar se bilaga 4.

FIGUR 2. Vrakplatsen vid skäret Äpplet. Utsnitt ur GSD Terrängkartan, Lantmäteriet, licensierad CC0, bearbetat av Ivan Šantić Ljubetić samt Håkan Altmock, SMTM. Skala 1:7 000.

FIGUR 3. Flygfoto med 3D-modell av fartygslämningens huvuddel samt den flyttade delen av skrovsidan inlagd.
Källa: Esri. Bearbetad av Jim Hansson.

År 1929 bärgade en medlem av föreningen Rydbergsgastarna en bordsplanka av vilken en ordförandeklubba förfärdigades (Fornsök).

År 1953 bärgades i Anders Franzéns regi akterspegelsornament av ek föreställande en delfin, tre skrän, huvud till sättare, piklod, kanonkula, riktkil, sluring med slutbult, skaft av horn till bestick, del av brädgången, läderstycke, tegelsten, lavettsida, tre lavetthjul med mera (SMA).

År 1955 bärgades av löjtnant G. Fahlman ett lerfat med dekor i färg, krus av rödbränt lergods med mera. Sedemera skänkt som gåva från marinförvaltningen till SSHM:s samlingar (SMA).

År 1955 bärgade också Sjöhistoriska museet en tjärtunna som vid upptagandet var fylld med tjära (SMA).

Vid arkeologisk undersökning 1953-1958 bärgades av SSHM bland annat följande föremål: Lavettsida av större typ, 18-pundig kanon av järn, däcksstötta, pumpbalja, diverse lavetthjul och kulor, pärlbård av ek, stor riktkil, röstjungfru, del av lock till tjärtunna, tre lavettsidor av mindre storlek, litet tvåskivigt block där en blockskiva saknas och två mellanstycken till lavett (SMA).

År 1961 bärgade Sjöhistoriska museet ett eselhuvud med sluthult, salning samt några rackslädar och rackklot, fem vantjungfrur, fyra enkelblock,

en jungfru, två pumphjärtan, två block, en klamp av ek, två rackslädar, en klots av ek, en rovformad rotationsklump och en pumpkanna (SMA).

Marinens dykarskola genomförde arkeologisk undersökning 1964–1968 (i samarbete med SSHM). Då bärgades en förrådsbänk innehållande talgljus i mittfacket och spik (från åtta tum ned till en tums tennlickor) i de mindre sidofacken, skärva av lergodskruka, ett antal träfragment, ett öskar samt en keramikskärva (SMA).

År 1966 bärgades diverse vrakgods av sportdykare. Bärgningarna anmäldes och vrakgodset återdeponerades på vrakplatsen (Fornsök).

År 1970 bärgades ånyo svartek av sportdykare. Bärgningen anmäldes och det bärgade godset tillfördes SSHM:s samlingar (SMA).

År 1972 utförde sportdykare tillsammans med SSHM en arkeologisk undersökning av vraket. Vid detta tillfälle tillvaratogs en skulpterad trädetalj, en jungfru, en läst, en konisk träplugg, delar av trefotsgröta samt en del av en rund skål (SMA).

År 1975 bärgades sportdykare plankor från vraket. Bärgningen anmäldes och plankorna återdeponerades på vrakplatsen (SMA).

År 1993 skyddsbärgade SSHM, då misstanke om plundring förelåg, en pilaster av furu med färgrester, föreställande en kvinnofigur. Figurens ansikte är skadat. Skulpturen mäter 100x13 cm och är 16 cm tjock (SMA).

Runt Dalarö ligger bland annat tre vrak som tidigare haft dykförbud: Dalarövraket, Anna-Maria och Jutholmsvraket. För att tillgängliggöra dessa inrättades 2014 Dalarö dykpark, vilket gjort det möjligt att besöka vraken under ledning av en specialutbildad dykguide. Sedan dess har även vrak utan dykförbud i området inkorporerats och försetts med förtöjningsboj och insimningslinor. *Riksäppet* är ett av dessa.

I slutet av maj 2024 utförde Försvarmakten övningsdykningar på vrakplatsen. Då fotograferades även för en 3D-modell över huvuddelen av vrakplatsen.

Någon gång under 2024 hade vrakets insimningslina slitits av enligt Vrakdykarpensionatet Dalarö. Vid detta tillfälle menade de att även vraket påverkats genom att skeppstimmer hade flyttats i akterpartiet. Flera fynd observerades också som inte setts tidigare (enligt uppgift i anmälan handlade det om: Tenntallrik, Kaptens vinglas, korg, nåt som ser ut som kol). Detta anmäldes först muntligen och sedan också skriftligen. Den 2025-03-19 inkom således e-post från Vrakdykarpensionatet till SMTM och länsstyrelsen (dnr 5.3.1-2025-619).

Den 13 mars 2025 genomförde SMTM övningsdykning på L2017:997 *Riksäppet*. Syftet var att få en övergripande bild av vrakets status, mot bakgrund av de uppgifter om förändringar som Vrakdykarpensionatet lämnat. Flera förändringar kunde noteras på vrakplatsen. Bland annat påträffades framrensade och flyttade föremål såsom ett tennfat, riggdetaljer, en skulptur samt en skadad ankarkabel med mera, som tidigare inte iakttagits. Dessutom kunde ytterligare nya fynd observeras som inte tidigare setts, bland annat en skulptur och en ornamenterad fris i aktern. Ett block i fören har också flyttats till en ny plats (ligger numera placerad i ett halvt lavethjul nära masthålet för fockmasten). Sammantaget kan konstateras att vrakplatsen är tydligt påverkad och att fornminnesbrott sannolikt har begåtts (Polisens dnr: 5000-K385775-25). Tidsramen är osäker men helt klart är att detta skett mellan maj/juni 2024 och 13 mars 2025. Undervattensfilmer och bilder som SMTM fick tillgång till från Försvarmaktens övningsdykningar 2024 som jämförelsematerial visade att då hade dessa förändringar inte skett. Se bilaga 3.

Information om denna händelse skickades med e-post till Sjöpolisen som i sin tur upprättade en anmälan. Ärendet har Polisens diarienummer: 5000-K385775-25.

Den 29 april 2025 beställde länsstyrelsen i Stockholm ett kunskapsunderlag i form av skadedokumentation av fornlämning L2017:997 *Riksäppet* (1st dnr 15655-2025). Dykningar och dokumentation i form av fotografering genomfördes 2025-05-20. Denna skadedokumentation har integrerats i föreliggande vård- och skyddsplan.

Arkeologisk information

Huvuddelen av fartyglämningen ligger på position N6557623, E694574 (SWEREF 99 TM). Fören ligger åt sydöst och vraket har en 35 graders slagsida åt styrbord där det ligger längs med skäret Äppet vid Dalarö. Djupet på platsen är ca 15 meter.

En mindre del av skeppssidan har i samband med bärgningarna på 1920-talet flyttats till sundet mellan Äppet och Aspö skär ca 60 meter nord om vrakplatsen. Dess position är N6557690, E694543 (SWEREF 99TM).

Det som syns av vraket ovanför botten är en mängd timmer. Genom några av den sargade babordssidans spant antyds skeppets form längs med skäret Äppet. En del av akterstaven samt en liten bit av förstaven finns kvar, medan det bedöms att styrbordssidan under sedimenten är främst bevarad upp till det undre batteridäckets nivå.

Måttet mellan stävarna idag är ungefär 45 meter. Avståndet mellan babords bottenstock och det övre bevarade partiet av styrbordssidan är 17 meter.

I akterpartiet av styrbordssidan syns dock två kanonportar på det övre batteridäcket. Vid akterstäv syns några bordläggningsplankor som tydligt visar på det engelska maneret. Det vill säga att bordläggningen basats upp mot stäven vilket ger en rundare akter. Slagsidan kan även den förklaras med att det är byggt på engelskt maner. Dessa skepp har oftast en skarpare, v-format skrov än exempelvis de holländska som är mer flatbottnade. Skrovsidan över denna nivå synes ligga avbruten och utfallen platt mot botten utanför skrovet.

Den stora ihopkvajlade ankartrossen som mäter 6x3 meter ses fortfarande ligga på sin plats och resterna efter kabyssen står delvis kvar mitt i skeppet, cirka fem meter norr om denna (Eriksson 2017:118f). Delen av byssan mäter 1,5x0,9 meter.

Det finns även ett område två meter sydost om ankarkabeln med tegelstenar som är ihopmurade. Denna del mäter 1,4x1 meter. I vad som tolkas vara nederdelen av tegelhögen sitter en plank som sannolikt är byssans botten. Sannolikt är det två delar av en byssa, men det kan inte utan vidare undersökningar uteslutas att det är två olika byssor. De bärgningar och sprängningar som har utförts på vraket genom århundradena har lämnat få igenkännliga konstruktionsstrukturer hela och har uppenbart påverkat hela vrakplatsen.

En hel del föremål har bärgats från *Riksäppet* under årens lopp. Oräknat det som sportdykare eventuellt har tagit bort så har många föremål bärgats i samband med bärgningar och arkeologiska undersökningar. Tyvärr finns det inte möjlighet att upprätta en komplett fyndlista över upptagna föremål inom ramarna för denna vård- och skyddsplan men ett stort antal fynd finns bevarade i SMTM:s magasin (se bilaga 4).

FYNDPLATS

Naturmiljö

Vraket efter *Riksäpplet* ligger med sin babordssida vilande mot sluttningen av skäret Äpplet. Botten nedanför skäret där vraket ligger sluttar mycket svagt utåt mot söder, medeldjupet är omkring 15 meter. En del av skeppssidan ligger, som ovan nämnts, i sundet mellan Äpplet och Aspö skär. Djupet är där cirka 8 meter. Havsbotten består av fast sandblandad lera med ett tunnare lager mjukt sediment över.

Nedbrytningsprocess och bevarandeförhållanden

Vraket efter *Riksäpplet* är sammanfallet och sönderplockat efter alla bärgningsarbeten men ändå välbevarat för att vara en över 350 år gammal fartygslämning. Mycket av lämningens nedre delar verkar vara dolda under leran, vilket gör att den delen sannolikt har bevarats väl liksom alla lösa delar som har fallit ned och skyddats i den syrefria havsbotten.

Att skadliga bärgningar på vraket har skett är något som har påskyndat vrakets nedbrytningsprocess. När föremål flyttas och det rörs om i fartygslämningen kan skrov och kulturlager förändras, vilket kan påverka och accelerera nedbrytningen samt förändra den historiska kontexten.

Att skadliga bärgningar på vraket har skett är något som har påskyndat vrakets nedbrytningsprocess. När föremål flyttas och det rörs om i fartygslämningen kan skrov och kulturlager förändras, vilket kan påverka och accelerera nedbrytningen samt förändra den historiska kontexten.

Riksäpplet ingår i Dalarö dykpark vilket gör att mängden sportdykare som besöker det är relativt stort. Vraket är lättillgängligt på sitt ringa djup och brukar ofta bli dyk nummer två i de kommersiella dykturerna i dykparken (Eriksson 2017:88). I och med att vraket ingår i dykparken är det försett med förtöjningsboj och insimningslina, vilket kraftigt minskar risken för felaktiga bojningar och ankringar.

Platsen med fartygslämningen ligger en bra bit in i skärgården och är relativt skyddad mot kraftiga vindar och sjögång. Undantaget är hård vind från sydväst då den riktningen innebär ett långt öppet stråk ut mot den stora fjärden Mysingen.

Strömmar på platsen är ofta förekommande men är normalt rätt måttliga.

Djupet på vrakplatsen gör att fartygslämningen inte påverkas nämnvärt av vågor eller is.

Avsaknaden av stora stenar, klyftor och kraftigt lutande botten på vrakplatsen innebär med Muckelroys modell att förhållandena är goda för en fartygslämnings bevarande (Muckelroy 1978:160ff).

Lagskydd

Fartygslämningen utgör fornlämning enligt kulturmiljölagen kapitel 2 § 1.

Tillsyn/övervakning

Dykning är tillåten. Ingen speciell övervakning.

Tillgänglighet

Lämningen efter *Riksäpplet* är relativt lättillgänglig, då den ligger nära fastlandet. Bottendjupet på vrakplatsen är 12–15 meter och cirka 8 meter på delen av skeppssidan i sundet, och passar även oerfarna dykare. Tack vare det ringa vattendjupet tränger dagsljus ner under stora delar av året. Dykupplevelsen får anses som god, mest på grund av vrakets höga ålder och i och med att dess delvis dramatiska historia som ett av Sveriges på sin tid största örlogsfartyg är väl dokumenterad. Den vid skäret Äpplets sydvästra sida dramatiska topografin och vrakets babords sida som antyds genom de många spant som sticker upp ur botten tätt mot skäret är sevärd, liksom den stora upprullade ankarkabeln.

Hotbilden mot Riksäpplet

Dykförbud råder ej på vrakplatsen som dessutom ingår i Dalarö dykpark med delvis reglerad dykning. Den är också försedd med förtöjningsboj och insimningslina. Detta är något som gör dykning enklare och mer frekvent men som också skyddar vraket genom att dykbåtar slipper ankra och släppa bojtyngder i vraket.

Främsta hotet mot vrakplatsen utgörs sannolikt av oansvariga dykare eller vrakplundrare.

BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER

Kunskapsvärde

SMTM bedömer att vraket efter *Riksäpplet* har ett högt kunskapsvärde. Ett viktigt skäl till detta är att *Riksäpplet* var det första fartyget i Sverige som byggdes efter det engelska manéret. Fram till dess hade det holländska manéret tillämpats, som innebar breda bottenar och åtminstone delvis skalbyggnadsteknik. Med det engelska byggnadsskicket infördes skelettbyggnadstekniken där spanten restes direkt på kölen varefter bordläggningen lades. Undervattensskroven var också smalare och djupare. Det finns dock skäl att anta att man anpassade detta nya manér efter svenska förhållanden och synpunkter, åtminstone på de tidiga skeppen byggda i detta nya manér. Hur dessa anpassningar såg ut, och om dessa fanns på *Riksäpplet* torde vara en hemlighet som vraket döljer under bottensedimenten.

Kulturhistoriskt värde

SMTM bedömer att *Riksäpplets* vrak har ett högt kulturhistoriskt värde.

Lämningen i sig är välbevarad och med hög läsbarhet.

Riksäpplet var det första större örlogsfartyg som byggdes med de nya engelska konstruktionsidealerna.

Bevarandeåtgärder

Vård- och skyddsplanen är i sig ett viktigt verktyg i bevarandearbetet, då den möjliggör för Kustbevakningen och andra dykande myndigheter, organisationer och sportdykare att upptäcka eventuella förändringar på vrakplatsen. Vård- och skyddsplanen är tänkt som ett levande dokument som uppdateras med iakttagna förändringar. Därigenom kan lämningens status och förändring även följas över tid.

Systemet med förtöjningsboj och insimningslina för sportdykare har fungerat väl. En möjlig ytterligare åtgärd är att den i sundet liggande skrovsidan förses med en egen uppmärkt insimningslina för att förhindra felaktiga bojningar och ankrigar.

Om det framöver konstateras att plundringar och förstörelse sker på vrakplatsen finns det en möjlighet att införa krav på auktoriserad dykguide för besök på platsen, i likhet med vad som i nuläget (juni 2025) gäller för vraken efter *Anna-Maria*, *Jutholmsvraket* samt *Dalarövraket/Bodekull*.

Forskningsbehov

Forskningspotentialen är förhållandevis stor på *Riksäpplet*. Vraket är som nämnts ovan en av de första representanterna för större örlogsfartyg som byggdes med de nya engelska konstruktionsidealerna. Eftersom det var det första i sitt slag kan det sägas höra till en övergångsfas som kan ha påverkats av det i Sverige rådande holländska manéret. Kanske anpassade man konstruktionerna till att passa svenska förhållanden? Detta är något som Niklas Eriksson nämner i sin bok *Riksäpplet – arkeologiska perspektiv på ett bortglömt regalskepp* (2017). Ytterligare undersökningar av vraket har potential att avsevärt kunna öka vår kunskap gällande detta.

Riksäpplets under sedimenten belägna delar representerar dessutom ett fruset ögonblick från 1670-talet som genom fortsatta undersökningar kan bli av betydelse för vår kunskap om 1600-talets sjöliv och leverne.

I sin bok påminner oss Eriksson också om de många fynd som finns i museiemagasinen och som ännu inte har hunnit studerats av marinarkeologer men som tack vare de senaste årens fokus på digitalisering och tillgängliggörande av samlingarna underlättar forskningen. Här finns en stor forskningspotential (Eriksson, 2017:200f).

REFERENSER

Tryckta källor

Eriksson, Niklas. 2017. *Riksäpplet: arkeologiska perspektiv på ett bortglömt regalskepp*. Lund: Nordic Academic Press

Muckelroy, Keith. 1978. *Maritime archaeology*. Cambridge University Press

Otryckta källor

SMA (Svenskt marinarkeologiskt arkiv, SMTM), 6161:006

Kartor

Lantmäteriet, GSD Terrängkartan

Internet

Dalarö dykpark: Dalarö Dykpark (dalarodykpark.com)

DigitaltMuseum: *DigitaltMuseum – Sök i samlingar från svenska och norska museer*. Hämtad 24 Oktober 2025 från: <https://digitaltmuseum.se>

Fornsök: *Fornsök – nationell databas över forn lämningar och kulturmiljöer*. Riksantikvarieämbetet. Tillgänglig via: <https://fornsok.se/>

TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Statens maritima och transporthistoriska museers diarienummer: 5.3.2-2025-619

Landskap: Södermanland

Län: Stockholm

Kommun: Haninge

Socken: Dalarö

Lagskydd: Fornlämning

Position SWEREF 99 TM: Huvuddelen av fartyglämningen:

N 6557623, E 694574 Skeppssidan i sundet: N6557690, E694575

Lämningsnummer: L2017:997

RAÄ-nummer: Dalarö 74:1

Vattendjup: 8-15 meter

Uppstick över sjöbotten: Ca 1,5 meter

Statens maritima och transporthistoriska museer (SMTM) är en myndighet som består av Vrak - Museum of Wrecks, Sjöhistoriska museet, Vasamuseet, Marinmuseum och Järnvägmuseet.

Dokumentationshandlingar:

Digitalt dokumentationsmaterial: Video, stillbildsfotografier och digitala ritningar förvaras digitalt på Statens maritima och transporthistoriska museers servrar.

Vid den digitala hanteringen av dokumentationsmaterialet och rapportframställningen

har följande programvaror använts: Esri ArcMap, Microsoft Word, Photo Shop, m.fl.

Fotografier: 21 st fotografier arkiveras i databasen PRIMUS på Statens maritima och transporthistoriska museer.

Fotonr: VK.V 0411- VK.V 0429. GIS/mätdata: arkiveras på Statens maritima och transporthistoriska museers servrar.

SMTM:s 3D-modeller laddas upp på: <https://sketchfab.com/maritima>.

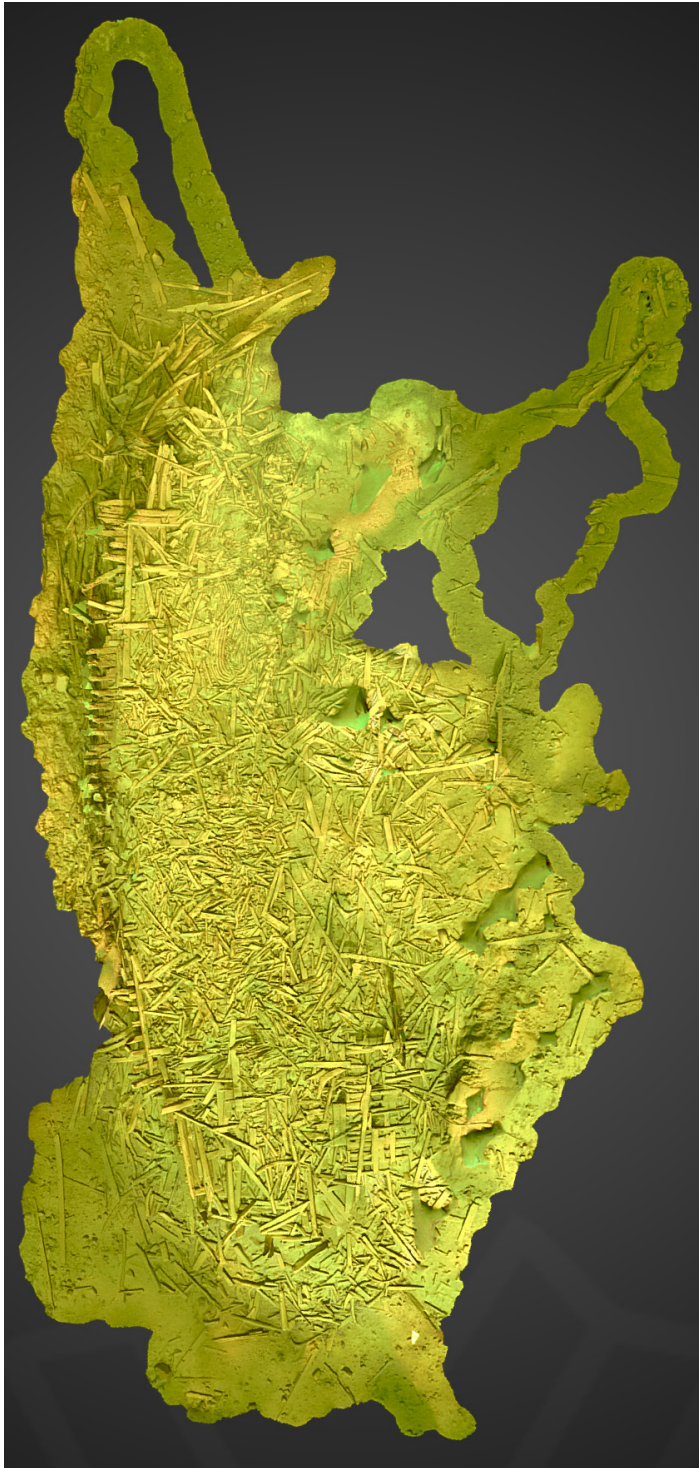
Deltagarförteckning SMTM

Jim Hansson, Mikael Fredholm, Patrik Höglund och Ivan Šantić Ljubetić.

Dykningar och foton för fotostationer genomfördes 2025-05-20 och fotografering för 3D-modell skedde i slutet av maj 2024.

BILAGOR

BILAGA 1. FOTOGRAMMETRI

FIGUR 4. 3D-modell, fören i öster, uppåt i bilden. 3D-modell: Försvarmakten.

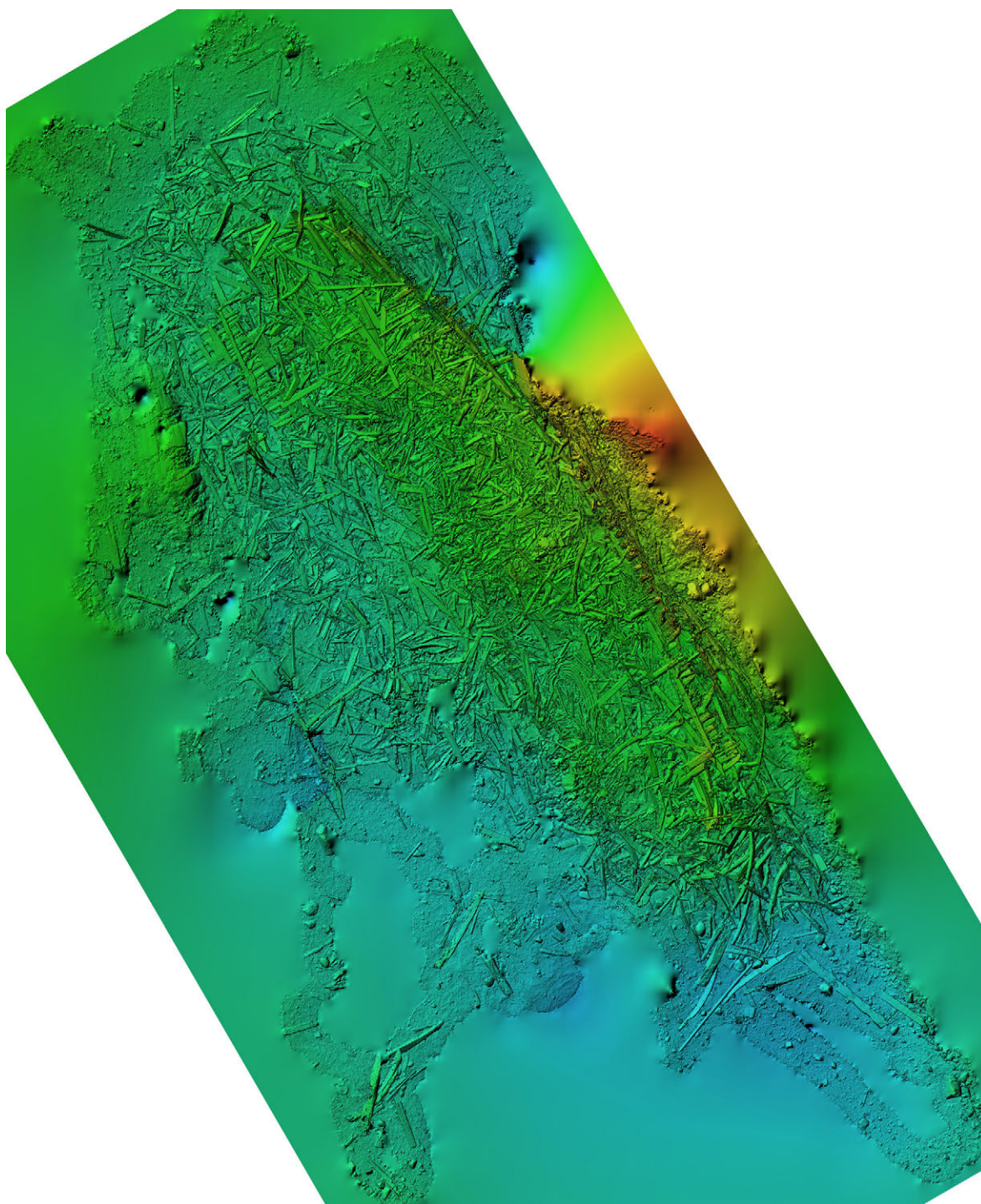
FIGUR 5. Skrovsidan i sundet. 3D-modell: SMTM

BILAGA 2. ORTOMOSAIK OCH DIGITAL ELEVATION MODEL (DEM)

Från stillbilder tagna i maj och juni 2024 av Försvarsmakten.
Bearbetning SMTM/Jim Hansson.

FIGUR 6. Ortomosaik över vrakplatsen. Foto: Försvarsmakten. Bearbetning: SMTM/Jim Hansson.

FIGUR 7. DEM över vrakplatsen. Foto: Försvarsmakten. Bearbetning: SMTM/Jim Hansson.

BILAGA 3. FOTOSTATIONER

FIGUR 8. Plan över fotostationer. 3D-modell: Försvarsmakten.

Bearbetad av SMTM/Håkan Altmann, Jim Hansson & Ivan Šantić Ljubetić.

Fotostation 1

FIGUR 9. Tenntallrik och bottenstockar. Foto: Jim Hansson, SMTM.

Fotostation 2

FIGUR 10. Ornaterad fris. Foto: Jim Hansson, SMTM.

Fotostation 3

FIGUR 11. Lavettbotten. Foto: Jim Hansson, SMTM.

Fotostation 4

FIGUR 12. Lös lavettsida. Foto: Jim Hansson, SMTM.

Fotostation 5

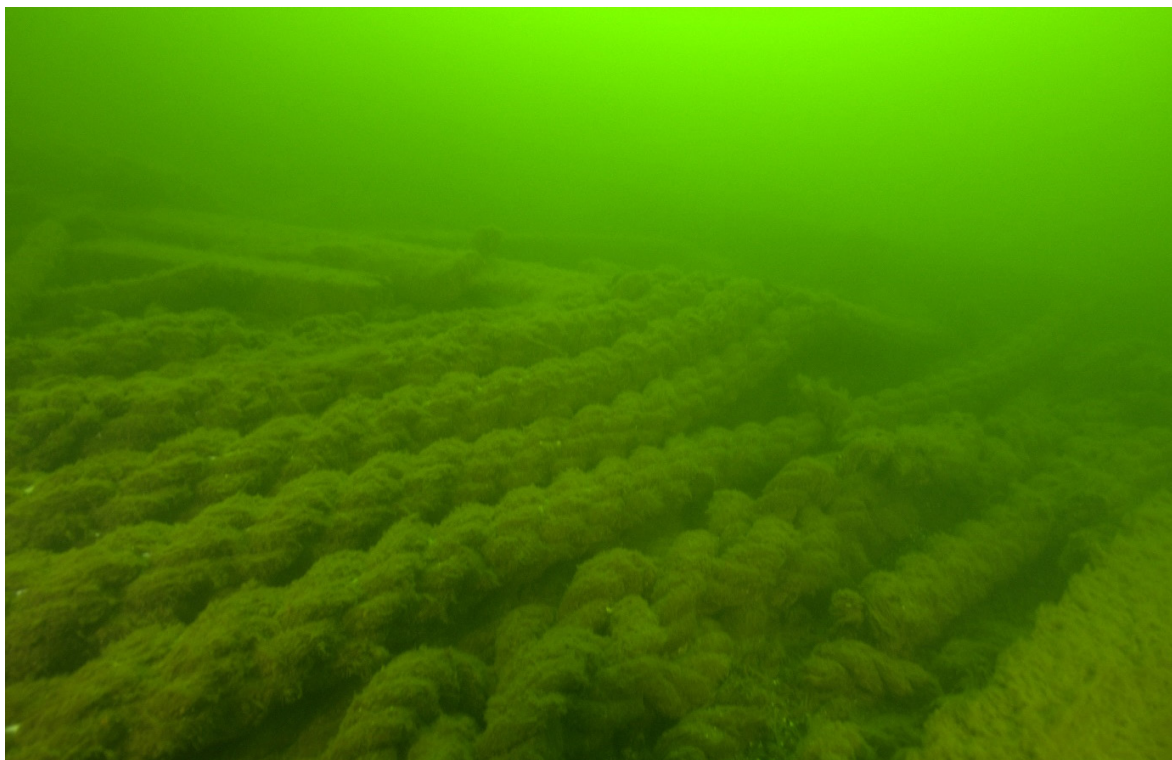
FIGUR 13. Stående skeppssida med kabel. Foto: Jim Hansson, SMTM.

Fotostation 6

FIGUR 14. Riktkil. Foto: Jim Hansson, SMTM.

Fotostation 7

FIGUR 15. Ankarkabel. Foto: Jim Hansson, SMTM.

Fotostation 8

FIGUR 16. Trälåda vid ankarkabel. Foto: Jim Hansson, SMTM

Fotostation 9

FIGUR 17. Block i lavetthjul. Foto: Jim Hansson, SMTM.

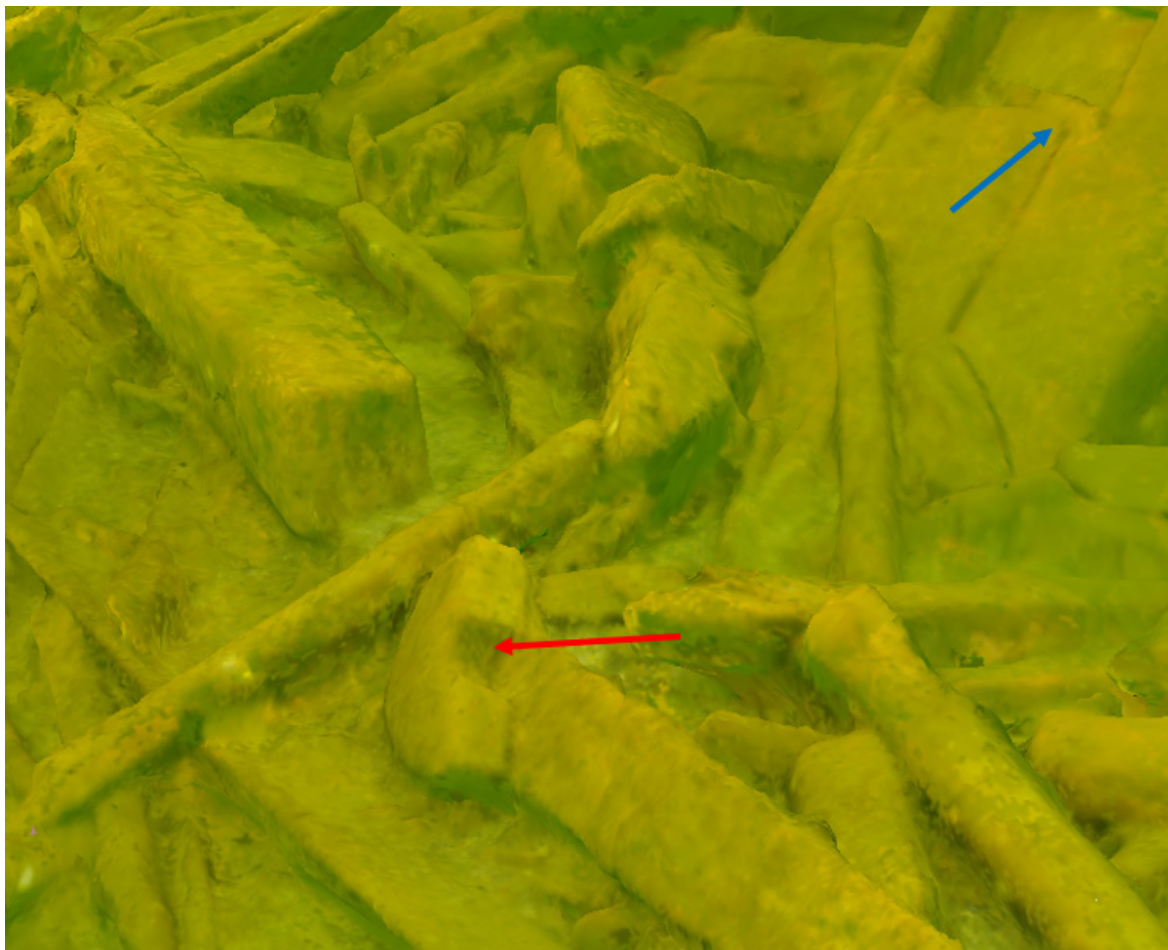
Fotostation 10

FIGUR 18. Enkeltstykke av hull, SMTM.

BILAGA 4. PÅVERKADE FYNDLOKALER

1. Lavetthjul och annat föremål vid respektive i masthålet till fockmasten

FIGUR 19. Halvt lavetthjul vid mastfoten till fockmasten (röd pil). I mastfoten finns ett okänt föremål (blå pil).
Fotat i slutet av maj 2024. 3D-modell: Försvarmakten.

FIGUR 20. Ett intakt block har placerats i lavetthjulet (röd pil). I masthållet är det okända föremålet borta (blå pil).
Fotograferat 13 mars 2025. Foto: Jim Hansson, SMTM.

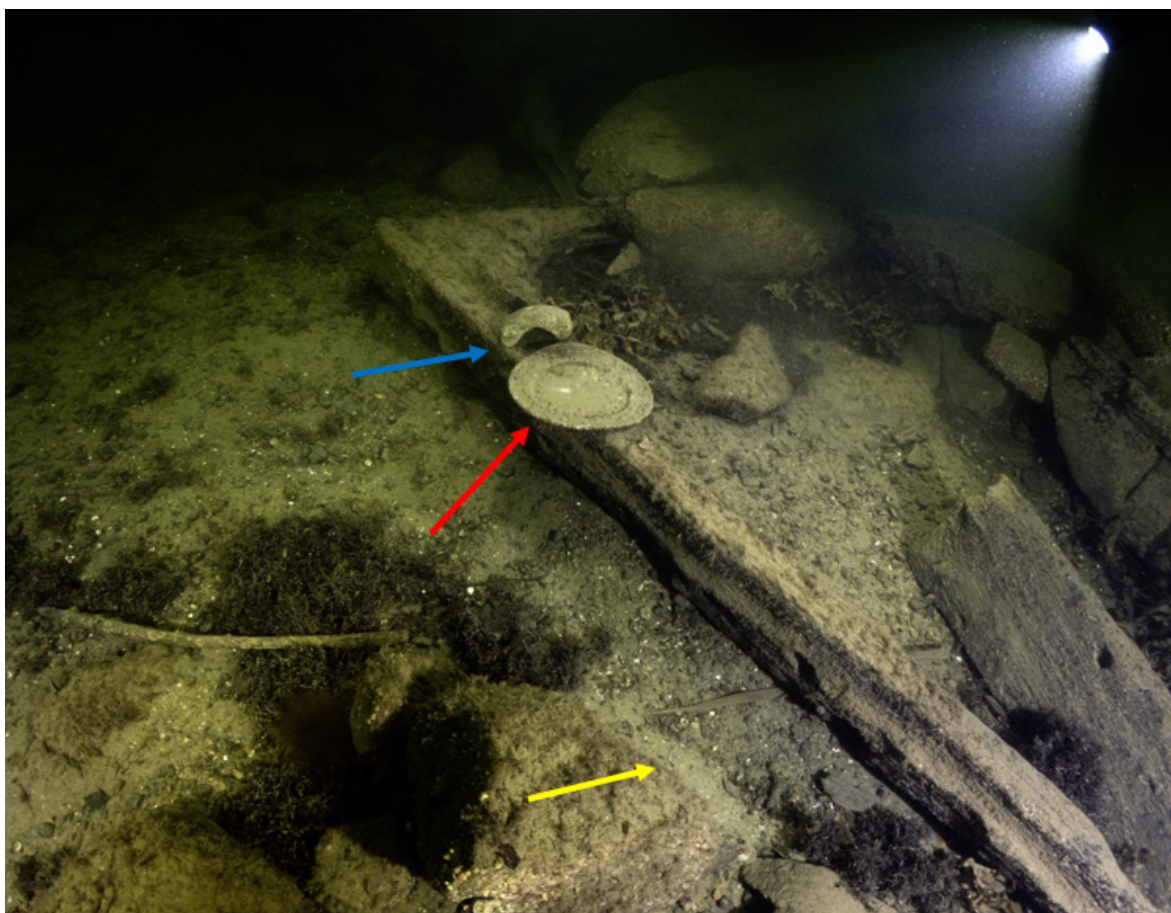
2. Tenntallrik bakom aktern

FIGUR 21. Knä fotograferat i slutet av maj 2024. Ingen tenntallrik (röd pil). Notera även avståndet mellan knät och timret bredvid stenen samt plankorna till vänster (blå pil). 3D-modell: Försvarsmakten.

FIGUR 22. Under en dykning arrangerad av Vrakdykarpensionatet den 6 oktober 2024 kunde det observeras att någon lagt upp en blyvikt för dykning på knäet. Foto: Emmy Ahlén. CC BY.

FIGUR 23. En tenntalrik har lagts upp på knät (röd pil). Även en modern blyvikt för dykning har placerats där (blå pil). Knät har även flyttats mot timret och stenen. Till vänster om knät är även två plankor borta. Notera avtrycket där knät legat ursprungligen (gul pil). Fotat 13 mars 2025. Foto: Jim Hansson, SMTM.

3. Ornamenterad frisa

FIGUR 24. Den ornamenterade frisen ligger under plankor (röd pil). Eventuellt en annan skulptur syns under (blå pil). Fotograferad i slutet av maj 2024. Foto: Försvarsmakten.

FIGUR 25. Den ornamenterade frisen ligger under plankor (röd pil). Fotad i slutet av maj 2024. 3D-modell: Försvarsmakten.

FIGUR 26. Frisen är flyttad och ligger uppe på ett knä som är svårt att se på bilden ovan. Fotat 13 mars 2025.
Foto: Jim Hansson, SMTM.

4. Ankarkabel

FIGUR 27. Ankarkabeln som ligger på trossdäcket har påverkats. En del av den har "brutits" av (röd pil).
Fotat 13 mars 2025. Foto: Jim Hansson, SMTM.

BILAGA 5. FYND FRÅN RIKSÄPPLET SOM FINNS PÅ DIGITALTMUSEUM

ID	Benämning
MM 12606	Mast
MM 20646	Minnesplatta
O 01106	Hjul
O 01986	Konsol
O 01987	Knä
O 01988	Pryl
O 01990	Pumpkanna
O 01991	Pumpkanna
O 01992	Pumphjärta
O 01993	Treskivat block
O 01994	Tvåskiveblock
O 01995	Block
O 01996	Enskiveblock
O 01997	Skiva
O 01998	Jungfru
O 01999	Jungfru
O 02000	Jungfru
O 02001	Stötta
O 02002	Stötta, till räcke, 2 delar
O 02003	Stötta, till räcke f. trappa
O 02004	Stötta, till räcke f. trappa
O 02005	Stötta, till räcke f. trappa
O 02006	Stötta, till räcke f. trappa
O 02007	Stötta, till räcke f. trappa
O 02008	Däckstötta
O 02009	Däckstötta, bruten i 3 delar
O 02010	Gaffelstöd, f. hävarm t. länspump
O 02011	Gaffelstöd f. hävarm t. länspump
O 02012	Gaffelstöd f. hävarm t. länspump
O 02015	Skulptur, ängelhuvud, putto
O 02016	Skulptur, kvinnobyst
O 02017	Skulptur
O 02018	Skulptur
O 02019	Block
O 02020	Skulptur, delfinhuvud
O 02021	Skulptur
O 02022	Pryl
O 02023	Pryl

ID	Benämning
O 02024	Muskötkolv, rest av
O 02027	Ring, fr. lavetthjul
O 02028	Skulptur, skeppsornament
O 02029	Skulptur, pärlband
O 02030	Skulptur, pärlband
O 02031	Skulptur, pärlband
O 02032	Träbit, m. rest av järndobb
O 02033	Skulptur
O 02034	Skulptur
O 02035	Skulptur, fragment
O 02036	Skulptur, bruten i 3 delar
O 02037	Blockskiva
O 02038	Block, del av
O 02039	Blockhus
O 02040	Kärl
O 02042	Öskar
O 02043	Skopa
O 02044	Ventillucka, m. kvarsit. järnbult
O 02045	Ventillucka
O 02046	Ventillucka, u. bult
O 02047	Krysshult, koffernagel
O 02048	List, rest av
O 02049	Låstimmer
O 02050	Krysshult
O 02051	Krysshult
O 02052	Block
O 02053	Rundhult
O 02054	Krysshult
O 02055	Skulptur, karyatid (kvinnofigur)
O 02056	Skulptur, karyatid (kvinnofigur)
O 02057	Skulptur, människohuvud
O 02058	Skulptur, del av människohuvud
O 02059	Skulptur, del av människohuvud
O 02060	Skulptur, människohuvud, ek
O 02061	Skulptur, knekt
O 02062	Skulptur, djurmotiv
O 02063	Skulptur, blad, frukter
O 02064	Skulptur, fragment

ID	Benämning
O 02065	Skulptur, fragment av konsol
O 02066	Skulptur, fragment av konsol
O 02067	Skulptur, i 2 delar
O 02068	Skulptur
O 02069	Skulptur, obestämbart motiv
O 02070	Skulpturdel
O 02071	Skulptur, bladslingor, i 2 delar
O 02072	Lavettbotten
O 02073	Lavettsida
O 02074	Lavettsida
O 02076	Lavettaxel
O 02077	Lavettsida
O 02078	Lavettsida
O 02079	Lavetthjul
O 02080	Lavettsida
O 02081	Lavettsida
O 02082	Lavetthjul
O 02083	Lavettsida
O 02084	Lavettsida
O 02085	Lavetthjul
O 02086	Lavettsida
O 02087	Lavettsida
O 02088	Lavetthjul
O 02089	Lavettsida
O 02090	Lavettsida
O 02091	Lavetthjul
O 02092	Lavettsida
O 02093	Lavettsida
O 02094	Lavetthjul
O 02095	Lavettsida
O 02096	Lavettsida
O 02097	Lavetthjul
O 02098	Lavettsida
O 02099	Lavettsida
O 02100	Lavettbotten
O 02101	Lavetthjul
O 02102	Lavettaxel
O 02103	Blockhus, sönderfallet i 3 del.
O 02104	Jungfru
O 02105	Jungfru
O 02106	Jungfru
O 02116	Pryl

ID	Benämning
O 02117	Timmer, bitar
O 02118	Timmer, bitar
O 02119	Timmer, bitar
O 02120	Stötta, däck
O 02121	Åra, båt-
O 02123	Pumpstock
O 02125	Knä, till däcksbalk
O 02126	Timmer
O 02127	Balk
O 02128	Balk
O 02129	Balk
O 02130	Balk
O 02131	Timmer
O 02132	Költimmer
O 02136	Bottenstock
O 02137	Timmer
O 02138	Timmer
O 02140	Timmer
O 02142	List, ek, i 2 delar
O 02143	Stav
O 02144	List
O 02145	Bottenplatta, hexagon
O 02146	Bottenplan, 2 delar
O 02147	Spant
O 02148	Knekt
O 02149	Knekt
O 02150	Sidstycke, höger, till trappa
O 02151	Sidstycke, vänst. m. 2 lösa bitar
O 02152	Sidstycke, vänster, till trappa
O 02153	Spant
O 02154	List
O 02155	Rundhult
O 02156	Rundhult
O 02157	List
O 02158	Balk, del av
O 02159	Vipparm
O 02160	Pelare, oktagon
O 02161	Kolv, till sättare
O 02162	Lavettaxel
O 02163	Lavettaxel
O 02164	Lavettaxel
O 02165	Lavettsida

ID	Benämning
O 02166	Lavettsida
O 02167	Lavettsida
O 02168	Lavettsida
O 02169	Lavettsida
O 02170	Lavettsida
O 02171	Lavettbotten
O 02172	Lavettbotten
O 02173	Lavetthjul
O 02174	Lavetthjul
O 02175	Lavetthjul
O 02176	Lavetthjul
O 02177	Lavetthjul
O 02178	Lavetthjul
O 02179	Lavetthjul
O 02180	Lavetthjul
O 02181	Lavetthjul
O 02182	Lavetthjul
O 02183	Lavetthjul
O 02184	Lavetthjul
O 02185	Lavetthjul
O 02186	Lavetthjul
O 02187	Lavetthjul
O 02188	Lavetthjul
O 02189	Lavetthjul
O 02190	Lavetthjul
O 02191	Lavetthjul
O 02192	Lavetthjul
O 02193	Lavetthjul
O 02194	Timmer
O 02195	Timmer
O 02196	Blockskivehus, del av
O 02197	Bottenplan till lavett, rest av
O 02199	List
O 02200	Bräda, rest av
O 02201	Svärd till fartygssida
O 02202	Ställhult
O 02203	Ställhult
O 02204	Ställhult, till 18 p. kanon
O 02205	Ställhult, till 18 p. kanon
O 02206	Ställhult, till 18 p. kanon
O 02207	Ställhult, till 18 p. kanon
O 02208	Ställhult, till 12 p. kanon

ID	Benämning
O 02209	Ställhult, till 12 p. kanon
O 02210	Ställhult, till 3 p. kanon
O 02211	Bogankare
O 02212	Lägg
O 02216	Tross
O 02217	Tross
O 02218	Tross
O 02219	Tross, fragment av
O 02220	Tross, fragment av
O 02221	Tross, fragment av
O 03698	Skrå
O 03699	Skrå
O 03700	Skrå
O 03701	Skrå
O 03702	Skrå
O 03703	Skrå
O 03704	Skrå
O 03705	Skrå
O 03706	Skrå
O 03707	Skrå
O 03708	Skrå
O 03709	Skrå
O 03767	Kula
O 03768	Kula
O 03769	Kula
O 03770	Kula
O 03771	Kula
O 03772	Kula
O 03773	Kula
O 03774	Lod
O 03775	Lod
O 03777	Lod
O 03778	Lod
O 03779	Lod
O 03780	Lod
O 03781	Lod
O 03782	Kedjelod
O 03783	Lod
O 03784	Lod
O 03786	Kula
O 03787	Kula
O 03788	Kula

ID	Benämning
O 03789	Kula
O 03790	Skåkulor
O 03791	Kula
O 03792	Lod
O 03793	Lod
O 03794	Lod
O 03795	Lod
O 03796	Lod
O 03797	Lod
O 03798	Lod
O 03799	Lod
O 03800	Lod
O 03801	Lod
O 03802	Rundkula
O 03803	Kula
O 03804	Kula
O 03805	Kula
O 03806	Kula
O 03807	Kula
O 03808	Kula
O 03809	Kula
O 03810	Kula
O 03811	Kula
O 03812	Rundkula
O 03813	Kula
O 03814	Kula
O 03815	Kula
O 03816	Kula
O 03817	Kula
O 03818	Rundkula
O 03819	Kula
O 03820	Kula
O 03821	Kula
O 03822	Kula
O 03823	Kula
O 03824	Kula
O 03825	Kula
O 03826	Kula
O 03827	Kula
O 03828	Kula
O 03829	Kula
O 03830	Kula

ID	Benämning
O 03831	Kula
O 03832	Kula
O 03833	Lod
O 03834	Kula
O 03835	Lod
O 03836	Lod
O 03837	Lod
O 03838	Lod
O 03839	Lod
O 03840	Lod
O 03841	Lod
O 03842	Skrå
O 03845	Skrå
O 03846	Skrå
O 03847	Skrå
O 03849	Skrå
O 03850	Skrå
O 03851	Skrå
O 03853	Skrå
O 03855	Skrå
O 03856	Skrå
O 03857	Kulskrå
O 03858	Skrå
O 03859	Skrå
O 03860	Skrå
O 03864	Styrträ
O 03865	Styrträ
O 03866	Styrträ
O 03867	Styrträ
O 03868	Styrträ
O 03871	Styrträ
O 03873	Styrträ
O 03874	Styrträ
O 03875	Styrträ
O 03876	Styrträ
O 03877	Propp
O 03878	Propp
O 03879	Skrå
O 03880	Skrå
O 03881	Skrå
O 03882	Skrå
O 03883	Skrå

ID	Benämning
O 03884	Skrå
O 03885	Lod
O 03886	Granat, fr äpplet
O 03887	Kanon
O 03888	Hjul
O 03889	Hjul
O 03890	Tross
O 03891	Garn
O 03892	Ankartåg
O 03894	Plåt
O 03895	Överfall
O 03896	Överfall
O 03897	Block
O 03898	Block
O 03899	Lock
O 03900	Kärl
O 03901	Pensel
O 03902	Skulptur, änglavinge
O 03903	Ställhult
O 03904	Ställhult
O 03906	Ställhult
O 03907	Block
O 03908	Överfall
O 03909	Block
O 03910	Trä
O 03911	Trä
O 03913	Skulptur
O 03914	Tegel
O 03915	Tågvirke
O 03916	Tågvirke fr äpplet
O 03917	Kula
O 04448	Lerfat
O 04449	Fot till lerkärl
O 05370	Skrå
O 08264	Hjul
O 10949.1–2	Slutring
O 10951	Skaft
O 10952	Ornament
O 10956	Skrå
O 10957	Skrå
O 10958	Huvud
O 10959	Piklod

ID	Benämning
O 10960	Kanonkula
O 10961	Riktkil
O 10962	Skeppsbyggnadsdetalj
O 10963	Läderstycke
O 10964	Tegelsten
O 10965	Lavettsida
O 10966	Lavetthjul
O 10967	Lavetthjul
O 10968	Lavetthjul
O 10997	Skrå
O 11000	Kanon
O 11020.1	Mynningspropp
O 11020.2	Förladdning
O 11020.3	Stånglod
O 11020.4	Kula
O 11020.5	Krutkardus
O 11037	Kanonkula
O 11038	Kanonkula
O 11039	Dubbelblock
O 11042	Lavettsida
O 11043	Däcksstötta
O 11045	Ställhult
O 11046	Röstjungfru
O 11047	Lock
O 11048	Brameselhuvud
O 11049	Lavettsida
O 11050	Lavettsida
O 11051	Lavettsida
O 11052	Framstycke
O 11053	Framstycke
O 11061	Pumptråg
O 11305	Fat
O 11307	Flinta
O 11310.A–C	Pottgranat
O 11311.a	Tjärtunna
O 11328	Fat
O 11329	Krus
O 11332	Fat
O 11333.1	Tjärburk
O 11334	Skulptur, skeppsortnament
O 11335	Blyplåt
O 11336	Brandrör

ID	Benämning
O 11337	Lerkärl
O 11338.A–B	Pottgranat
O 11338.B	Pottgranat
O 11339	Pottgranat
O 11340	Pottgranat
O 11341	Lavetthjul
O 11342	Lavetthjul
O 11343	Ring
O 11344	Riktkil
O 11385	Kokkär
O 11386	Röstjungfru
O 11387	Däckstötta
O 11388	Stötta
O 11389	Klot
O 11390	Kula, flaggknopp
O 11391	Spadliknande föremål
O 11392	Skotthålspropp
O 11394	Stötta
O 11395	Stötta
O 11396	Skulptur
O 11523.1	Skrå
O 11523.2	Skrå
O 11528	Skulptur
O 11672	Skulptur
O 11684	Skråkappe
O 11711	Lerkärl
O 11712	Lerkärl
O 11713	Lerkärl
O 11768	Skrå
O 11907.A	Jungfru
O 11907.B	Jungfru
O 11907.C	Jungfru
O 11907.D	Jungfru
O 11907.E	Jungfru
O 11907.F	Jungfru
O 11907.G	Jungfru
O 11907.H	Jungfru
O 11912.A	Racksläde
O 11912.B	Racksläde
O 11912.C	Racksläde
O 11912.D	Racksläde
O 11912.E	Racksläde

ID	Benämning
O 11912.F	Racksläde
O 11912.G	Racksläde
O 11912.H	Racksläde
O 11921	Trästycke
O 11931	Märkbrickor
O 11944.a	Tågvirke
O 11944.b	Tågvirke
O 11978.a	Kanonkula
O 11978.b	Kanonkula
S 0525	Skulpterat ekstycke
S 1699	Trästycke
SM 20297	Slipsten
SM 20301	Fragment
SM 20304.A	Förrådsbox
SM 20304.B	Spik
SM 20304.C	Ljus
SM 23225	Potta
SM 24074	Skulptur
SM 24456	Skulptur
SM 24457	Trästycke
SM 24458	Skotthålspropp
SM 24459	Skotthålspropp
SM 24460	Skotthålspropp
SM 24461	Skotthålspropp
SM 24462	Skotthålspropp
SM 24463	Ornament
SM 24464	Styrträ
SM 24465	Axel
SM 24466	Tunnband
SM 24467	Skotthålspropp
SM 24468	Skotthålspropp
SM 24469	Skotthålspropp
SM 24470	Piklod
SM 24471	Propp
SM 24472	Riktkil
SM 24473	Piklod
SM 24474	Träpropp
SM 24475	Riktkil
SM 24476	Rackklot
SM 24477	Pumpkanna
SM 24478	Pumpkanna
SM 24479	Laggkärlsbotten

ID	Benämning
SM 24480	Ornament
SM 24481	Skulptur
SM 24482	Skulptur
SM 24483	Konsol
SM 24484.1–4	Ornament
SM 24485	Ornament
SM 24486	Ornament
SM 24487	Skulptur
SM 24488	Skulptur
SM 24489	Ornament
SM 24490	Laggkärlsbotten
SM 24491	Skulptur
SM 24492	Ornament
SM 24493	Skulptur
SM 24494	Ornament
SM 24495	Regel
SM 24496.A	Skulptur
SM 24496.B	Skulptur
SM 24497	Ornament
SM 24498	Ornament
SM 24499	Träfragment
SM 24500	Skotthålspropp
SM 24501	Riktkil
SM 24502.1–2	Ornament
SM 24503	Skotthålspropp
SM 24504	Handtag
SM 24505	Skotthålspropp
SM 24506	Skotthålspropp
SM 24507	Skotthålspropp
SM 24508	Lavetthjul
SM 24509	Lavetthjul
SM 24510	Lavetthjul
SM 24511	Lavetthjul
SM 24512	Lavetthjul
SM 24513	Laggkärlsbotten
SM 24514	Laggkärlsbotten
SM 24515	Laggstav
SM 24516	Laggstav
SM 24517	Laggstav
SM 24518	Laggkärlsbotten?
SM 24519	Laggkärlsbotten
SM 24520	Block

ID	Benämning
SM 24521	Block
SM 24522	Blockskiva
SM 24523	Blockskiva
SM 24524	Blockskiva
SM 24525	Jungfru
SM 24526	Knap
SM 24527	Riktkil
SM 24528	Skulptur
SM 24529	Skulptur
SM 24530	Skulptur
SM 24531	Ornament
SM 24532	Pumpklaff
SM 24533	Knap
SM 24534	Träföremål
SM 24535	Skulptur
SM 24536	Skulptur
SM 24537	Laggkärlsbotten
SM 24538	Lykta
SM 24539	Handtag
SM 24540	Skulptur
SM 24541	Träföremål
SM 24542	Mynningspropp
SM 24543	Tunnband
SM 24544	Ornament
SM 24545	Träpropp
SM 24546	Träpropp
SM 24547	Trästycke
SM 24548	Skulptur
SM 24549	Skoläst
SM 24550	Skotthålspropp
SM 24551	Ornament
SM 24552.A	Tunna
SM 24552.B	Tunnband
SM 24552.C	Tunnband
SM 24553	Skedblad
SM 24554	Sked
SM 24555	Stomme
SM 24556	Träföremål
SM 24557	Trähandtag
SM 26026	Glas
SM 28410	Kulkartesch
SM 28431	Jungfru

ID	Benämning
SM 28437.A	Skråkappa
SM 28437.B	Skråkappa, lock till-
SM 28438.A	Skråkappa
SM 28438.B	Skråkappa, lock till-
SM 28438.C	Skråkappa, del av-
SM 28441	Skål
SM 28442	Flinta
SM 28446	Styrträ till piklod
SM 28451	Läder till pump
SM 28494	Piklodsskydd
SM 30060	Kartesch
SM 30184	Fat
SM 30205	Lavetthjul
UM00187	Souvenir

RIKSÄPPLET

Statens maritima och transporthistoriska museer (SMTM) har upprättat ett kunskapsunderlag i form av en vård- och skyddsplan för fartygslämningen L2017:997 (RAÄ Dalarö 74:1). Lämningen utgörs av vraket efter regalskeppet Riksäpplet som förliste 1676. Fartygslämningen ligger utanför skäret Äpplet vid Dalarö i Stockholms skärgård (fig. 2).

Rapporten syftar till att beskriva och förklara fartygslämningen.

Det är även ett dokument som kan revideras i framtiden, dels om nya undersökningar genomförs och nya kunskaper framkommer, dels om förändringar som skadat och därigenom påverkar statusen för fartygslämningen observeras och rapporteras. Rapporten skall även kunna ligga till grund för framtida forskning samt vara ett myndighetsstöd och ett verktyg för bevarande och brukande.